

VELIKONOCE

Velikonoce se blíží a už je jasné, že je neoslavíme společně. Tak si o nich alespoň něco povíme a zkusíme si některé aktivity, kterým bychom se věnovali, kdybychom byli společně ve školce.

Co si povíme?

Velikonoce patří mezi nejoblíbenější svátky ve velké části světa. Jsou to svátky jara, které oslavují probouzení přírody, její plodnost, naději a lásku.

Velikonoční zvyky a tradice se lišily vesnici od vesnice a dřív probíhaly během velikonočního období, které trvalo šest neděl. Jejich úkolem bylo zbavit se všeho starého, očistit domácnost i tělo od chorob, připravit se na znovuzrození přírody.

Pašijový týden

Poslední týden dlouhého postního období připomíná utrpení Ježíše Krista a každý den má své pojmenování a své zvyky.

Květná neděle

I když jsou jinak Velikonoce plné příprav velikonočních dobrot, o Květné neděli by se prý nic péct nemělo. Lidé věřili, že by se zapекly i květy na stromech i loukách a pak by nebyla žádná úroda.

Na Květnou neděli by se rovněž měly oblékat nové šaty. Možná, že právě odtud pochází pověra, že byste si měli o Velikonocích koupit něco nového na sebe, aby vás nepokakal beránek.

Zvykem také bylo vymetat dům zelenými ratolestmi.

Modré pondělí

Říká se, že název dne je odvozen od modré látky, která se na Modré pondělí věší v kostelích. Ačkoliv bychom měli o Modrém pondělí zůstat doma, neznamena to, že bychom se měli vyhnout práci úplně. Pověry říkají, že by hospodyně v tento den měly začít pořádně uklízet.

Šedivé úterý

V tento den by hospodyňky měly vzít do rukou košťata a ze všech rohů a zákoutí v bytě by měly vymést prach a pavučiny.

Na Šedivé úterý se také myjí okna, podlahy a někteří lidé dokonce bílili stěny.

Škaredá (sazometná) středa

Podle historického výkladu je Škaredá středa dnem, kdy Jidáš zradil Ježíše. Jidáš Iškariotský byl jedním z 12 Kristových učedníků.

Pověry říkají, že základem je, abyste se v tento den nemračili, neškaredili. Jinak vám to prý zůstane.

O Škaredé středě by se měly vymést saze z komína. Odtud přízvisko "Sazometná".

Zelený čtvrtek

V tento den by se měla jíst zelená jídla (špenát, kopřivy, řeřicha apod.), aby byl člověk zdravý. Zvony „odlétají do Říma“ a vesnicemi obcházejí až do soboty „klapači“, chlapci s řehtačkami a klapači.

Do dnešních dní se dochovalo hlavně pečení velikonoční nádivky, ale naopak přibyl jeden novodobější zvyk. Zelené pivo. Mnoho hospod a restaurací po České republice zeleně zbarvené pivo v tento den nabízí.

Velký pátek

Je dnem smutku, protože Ježíš byl vyslýchán, odsouzen a ukřižován. V některých městech se hrají pašijové hry. Podle starobylých pověr se v těchto dnech otvírala země s poklady, nesmělo se orat a kopat na poli, nepralo se prádlo.

Bílá sobota

Den, kdy byl Ježíš ukládán do hrobu. Doma se bílilo, vařily a pekly se obřadní pokrmy, pekly se mazance a beránci, muži a chlapci pletli pomlázky, zdobila se vajíčka.

Velikonoční neděle (Boží hod velikonoční)

Velikonoční neděle je dnem radosti a také hodování po 40 dní trvajícím půstu. Je největším svátkem celého liturgického roku. Jedly se pokrmy posvěcené v kostele a každý, kdo do domácnosti přišel, musel být takovým jídlem obdarován. Hospodyňky neměly v tento den uklízet – zemetat, práť, mýt nádobí, vyklízet chlévy a tak dále.

Velikonoční (Červené) pondělí

Velikonoční pondělí následuje po Božím hodu velikonočním, kdy křesťané oslavují Zmrtvýchvstání Páně.

Koleda a pomlázka

Pomlázka je velice důležitou součástí velikonočních oslav. Je tvořena z vrbového proutí, počet prutů závisí také na umu toho, kdo pomlázku pletl.

Tomuto "nástroji" se říká také například mrskačka, houdovačka, karabáč, šlaháčka nebo tatar (názvů je v jednotlivých nářečích mnohem více).

Chlapci chodí na Velikonoční pondělí s pomlázkami koledovat po vsi a šlehají s nimi děvčata, aby si za zvuku velikonočních koled vysloužili vajíčko.

Šlehání se dělá proto, aby děvčata zůstala krásná, zdravá, pilná a veselá po celý další rok.

Tento zvyk se udržuje už zhruba od konce 14. století. Kromě vajíčka se dávaly také různé laskominy, oříšky a dospělým mužům alkohol. Ostatně tato tradice se dochovala do dneška a někteří koledníci vezmou zavděk spíše tekutými odměnami.

Bylo také zvykem, že děvčata vázala chlapcům na pomlázku pentličky a podle barev pentliček mohli chlapci poznat, jaké city k nim dívky chovají. Červená znamenala lásku, modrá naději, žlutá odmítnutí, zelená sympatie. To je podobné jako u darovaných vajíček.

Také se polévalo vodou, což je zvyk, který někde přetrval i dodnes. Pokud chlapci přijdou koledovat po dvanácté hodině dopoledne, dívky je mohou polít vodou.

Barvení vajíček je asi nejznámější a nejčastější z velikonočních zvyků. Možná budete barvit vejce s maminkou nebo babičkou i u vás doma.

Použít můžete buď kupované barvy nebo některé přírodní prostředky jako třeba – kurkumu, červenou řepu nebo červené víno, slupky cibule, kopřivy, špenát nebo na modrou barvu listy červeného zelí...

Ať tak nebo tak, určitě budou krásná.

Tady je několik odkazů, jak vajíčka můžete obarvit:

[Barvení vajec krepákem - YouTube](#)

[Velikonoční vajíčka – jak na přírodní barvy? - YouTube](#)

[Mramorovaná velikonoční vajíčka | Marbled Easter Eggs - YouTube](#)

Každý, kdo jde koledovat, měl by umět nějakou hezkou velikonoční básničku.

Já mám nejraději tuhle, ale nabídneme vám i jiné. Která se vám líbí nejvíce? Nebo naopak nám můžete vy poslat tu vaší oblíbenou.

MALÝ ZAJÍČEK

V nůši malý zajíček, nesl kopu vajíček.
Potkala ho včela, jedno po něm chtěla.
Dávala mu za to, pampeliščí zlato.
Přidávala hned, jabloňový med.
Zajíci se zdálo, že je to moc málo.
Vajíčka si vzal a šel zase dál.

ZAJÍČKOVA KOLEDA

Josef Kožíšek

Hody, hody doprovody,
já jsem malý zajíček,
utíkal jsem podle vody,
nesl košík vajíček.

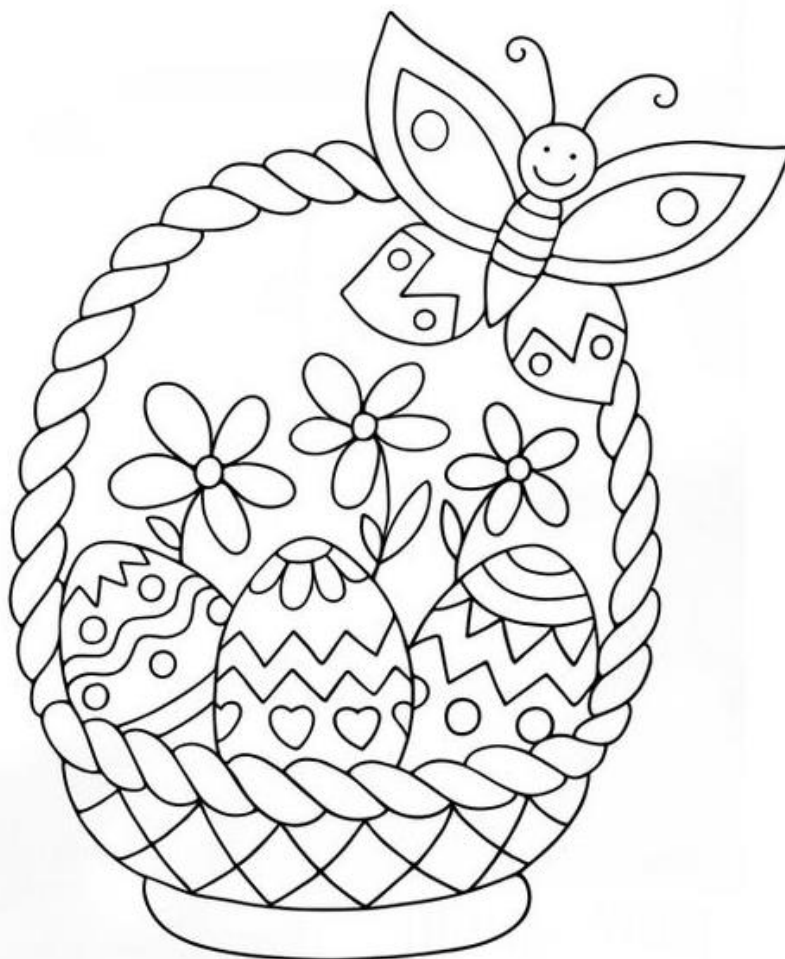
Potkala mě koroptvička,
chtěla jedno červené,
že mi dá lán jetelíčka
a já řekl: Ne, ne, ne.

Na dvorečku za potokem
mám já strýčka králíčka,
tomu nosím každým rokem,
malovaná vajíčka.

Hody, hody, doprovody,
já jsem malý zajíček,
dojdu-li tam bez nehody,
dám mu kopu vajíček.

KOLEDNÍČEK

Já jsem malý koledníček, tetičko,
přišel jsem si pro červený vajíčko,
pro vajíčko červený,
pro koláček bílý,
jsem-li já Vám koledníček milý?

A teď jedna velikonoční pohádka. Je o zeleném vajíčku a našli byste jí v knížce pana

Eduarda Petišky Martínkova čítanka a dvě klubíčka pohádek.

O ZELENÉM VAJÍČKU

Eduard Petiška

„Kohoutku, chtěla bych vysedět zelené vajíčko“, řekla slepička kohoutkovi. „Kdopak to kdy slyšel, že by slepička snášela zelená vajíčka,“ polekal se kohoutek.

„Jdi a přines mi je. Dřív mi nechod’ na oči,“ řekla umíněná slepička. A tak šel kohoutek hledat zelené vajíčko.

Přišel k paní krůtě. „Paní krůto, nemáte zelené vajíčko?“

„Ale kohoutku, kde bych vzala zelené vajíčko? Jdi k tetě huse, třeba nějaké má.“

Kohoutek šel k tetě huse: „Teto huso, nemáte zelené vajíčko?“

„I ty kohoutku, snad se mi neposmíváš! Copak snáším zelená vajíčka?“

„Neposmívám se, ale slepička mě posílá, abych jí přinesl zelené vajíčko.“

„Jdi a zeptej se špačků, třeba tam najdeš zelené vajíčko.“

Kohoutek šel ke špačkům.

„Prosím vás, špačkové, slepička mě poslala pro zelené vajíčko, nemáte nějaké?“

„Kdepak bychom je vzali, ale zeptej se drozda, snad ví o zeleném vajíčku.“

Kohoutek šel k drozdovi. „Prosím, drozde, slepička mě posílá pro zelené vajíčko, nemáš nějaké? Už jsem byl u paní krůty, u tety husy i u špačků, a nikde nemají zelené vajíčko. Pokud ho nemáš ani ty, tak mi aspoň porad.“

Drozd odpověděl: „Zelené vajíčko nemám, ale snad je bude mít skřivánek. Toho se zeptej.“

Kohoutek šel ke skřivánkovi. „Skřivánku, prosím pěkně, nemáš zelené vajíčko? Slepička mě posílá, abych jí nějaké přinesl.“

Skřivánek se zamyslel a povídá: „Taková vejce by mohla mít jen babička sova. Nenajdeš-li zelené vajíčko u ní, nenajdeš ho nikde.“

Kohoutek šel k babičce sově: „Babičko sovo, prosím pěkně, nemáš zelené vajíčko? Slepička mě posílá, abych jí nějaké přinesl. Už jsem všude byl a nikde jsem zelené vajíčko nedostal.“

Babička sova ospale zamrká a povídá: „Taková vejce neznám. Vrať se domů a řekni slepičce, ať jen snáší bílá vajíčka.“

Kohoutek jde smutně domů. Před vraty se zastaví. Alenka maluje velikonoční kraslice a dává barevná vajíčka na okno. Jedno vajíčko je krásně zelené.

Frrr – vyletí kohoutek na okno a už pospíchá se zeleným vajíčkem k slepičce.

„To je krásá kohoutku,“ raduje se slepička ze zeleného vajíčka a posadí se na něj. Vajíčko pod ní křupne a zbydou jen zelené střepy. Je vyfouknuté. Nic v něm není.

„Bílá vajíčka jsou přece jen lepší,“ povídá slepička, „aspoň víme, že se z nich vylíhne kuřátko.“ A kohoutek je rád, že nemusí shánět nové zelené vajíčko.

Otázky k pohádce:

1. *Co chtěla slepička po kohoutkovi? (zelené vajíčko)*
2. *Vzpomeň si, u kterých zvířátek hledal kohoutek zelené vajíčko? (krůta, husa, špaček, drozd, skřivánek, sova)*
3. *Kde nakonec vzal kohoutek zelené vajíčko? (u Alenky)*
4. *Proč se vajíčko rozbilo? (bylo vyfouknuté)*
5. *Proč je bílé vajíčko pro slepičku lepší? (protože se z něj vylíhne kuřátko)*

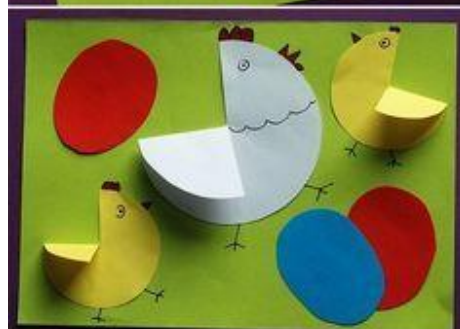
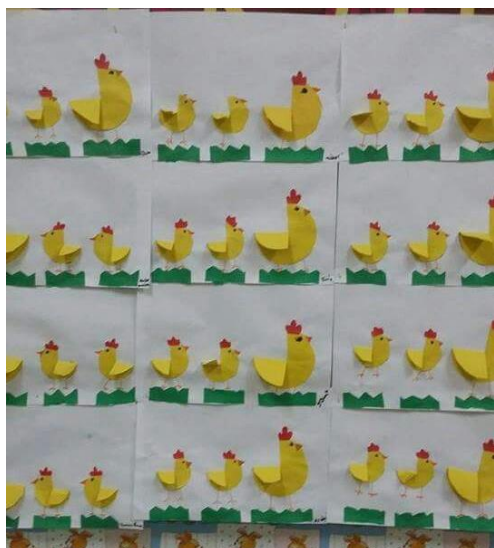

A tady je ještě jedna pohádka pro vás

Jmenuje se krtek a vejce

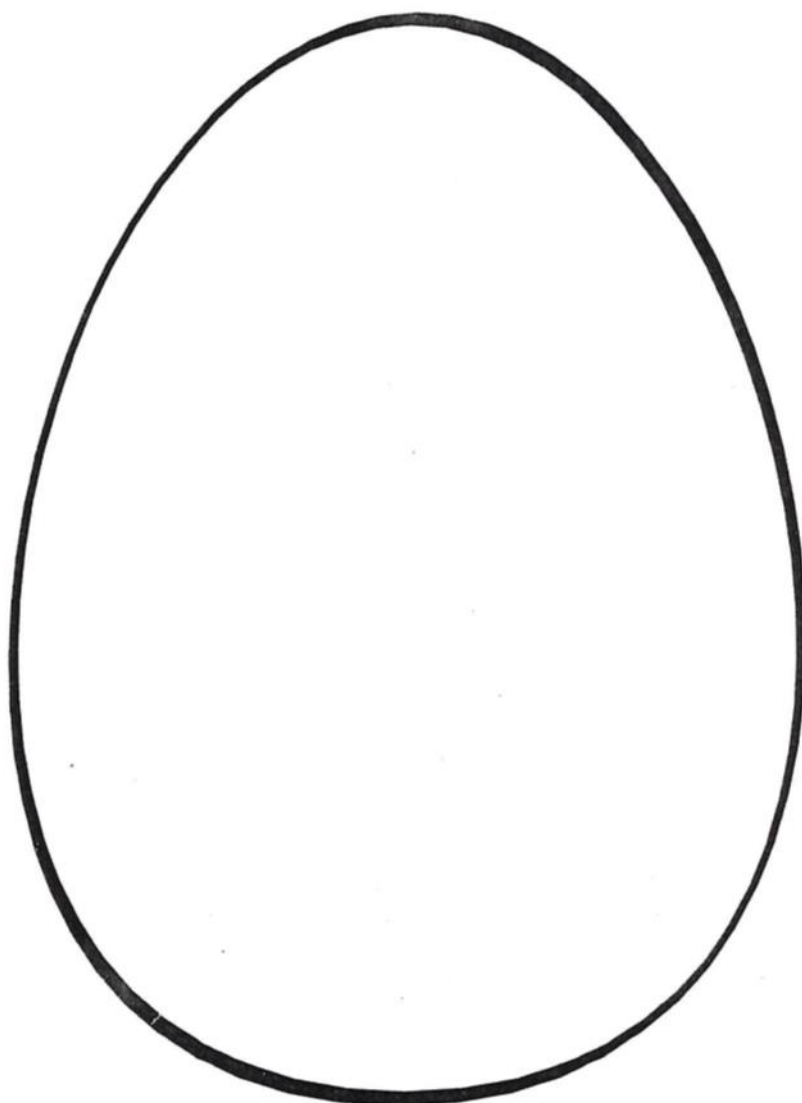
https://www.youtube.com/watch?v=5_bkQibhbw8

Možná byste mohli zkusit si takovou jednoduchou slepičku vyrobit. A když už budete vtom, můžete k ní přidat i malá kuřátka.

Slepičku už máme, kuřátka také. Tak teď by to chtělo jednu hezkou kraslici. Co na ní nakreslit třeba zajíčka nebo kytičky?

A když se ti to tak hezky povedlo, můžeš to zkusit i na vyfouklé vajíčko.

Na koledu je třeba mít připravenou pomlázku. Jak to vyřešil Vojta s tatínkem, si můžete s tvým tatínkem přečíst společně.

VELIKONOČNÍ

JE VELIKONOČNÍ

A VOJTA S

JDOU K

NA JEJÍMŽ BŘEHU ROSTOU MOHUTNÉ

VYNDÁ

Z KAPSY

A UŘÍZNE NĚKOLIK

DOMA Z NICH S VOJTOU

UPLETOU

SI TU SVOU OZDOBÍ BAREVNÝMI

A PŘIPRAVÍ SI TAKÉ PROUTĚNÝ

VŽDYŽ ZÍTRA PŮJDE NA KOLEDU!

A POŘÁDNĚ PROŽENE

LENKU. SLÍBILA MU DÁT ČOKOLÁDOVÉ

SE

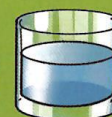

ALE RADĚJI SI BUDE VOJTA DÁVAT POZOR.

CO KDYBY HO

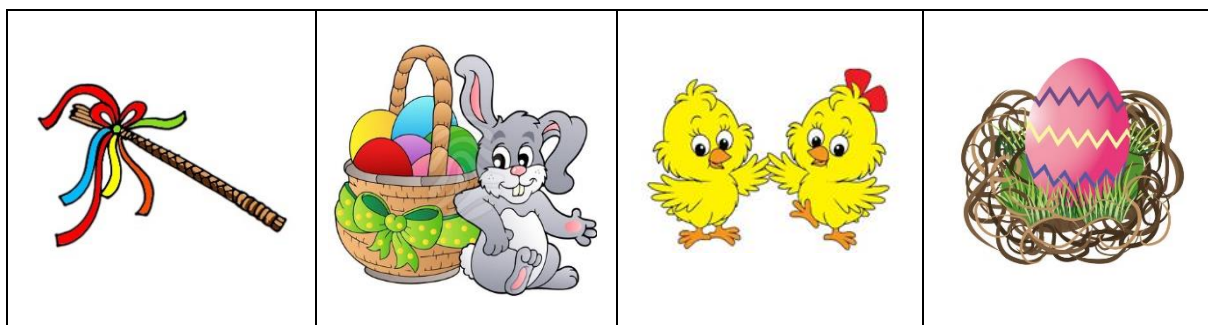
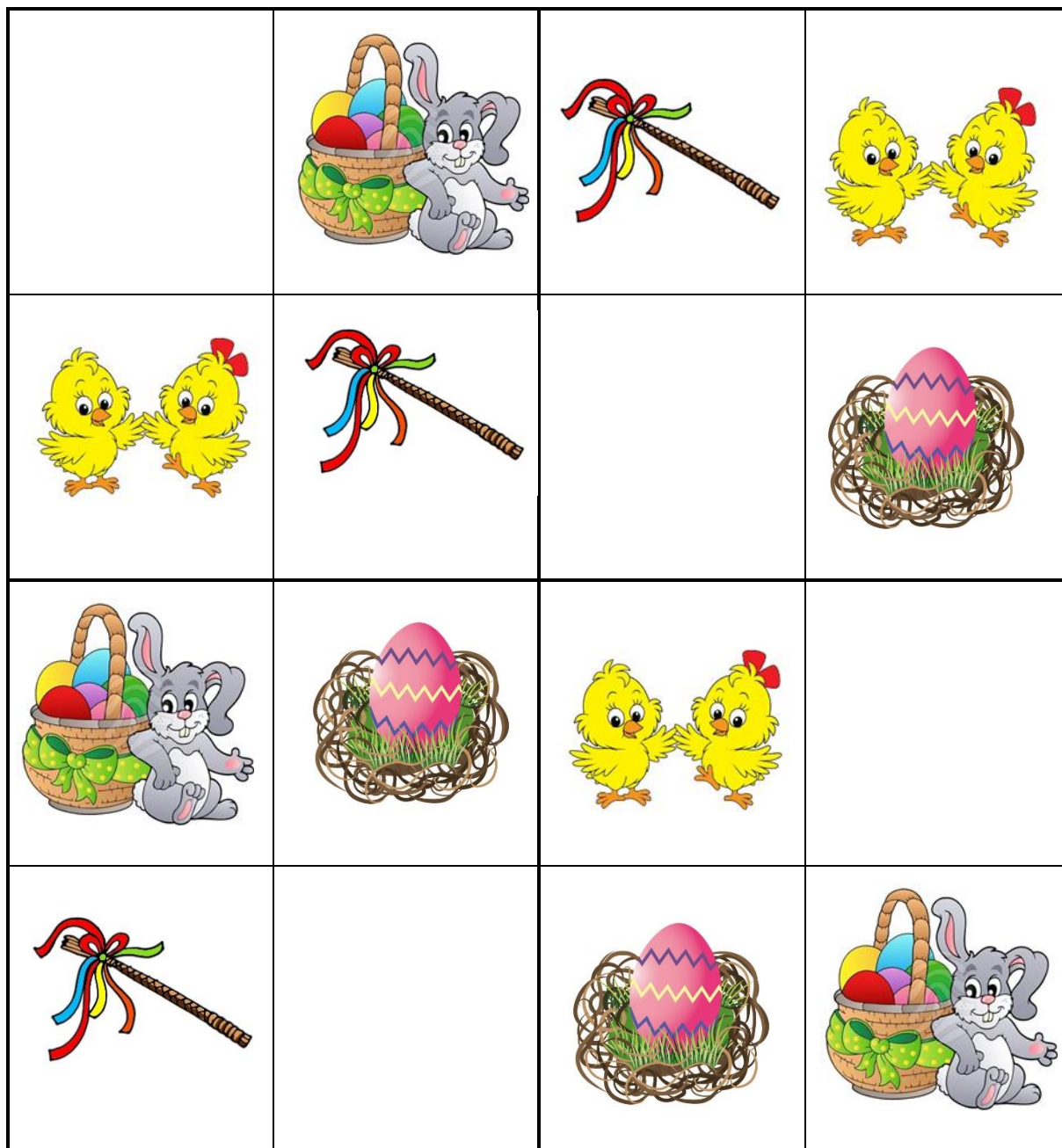
CHTĚLA POLÍT STUDENOU

?

Velikonoční sudoku. Doplň obrázky do prázdných rámečků tak, aby v žádném řádku ani sloupečku nebyly dva obrázky stejné.

Zde jsou dva velikonoční obrázky, které si můžeš vybarvit.

VELIKONOCE

Velikonoční kraslice pestrě vybarví a povykládej, co se děje na obrázku.

Dokresli oválná tělíčka kuřátek a obrázek můžeš vybarvit.

Hop-škok žlutá sluníčka,
hopkají ven z hnízdečka.
Jenom sami bez mamky,
pipají si říkanky.
Co je to?

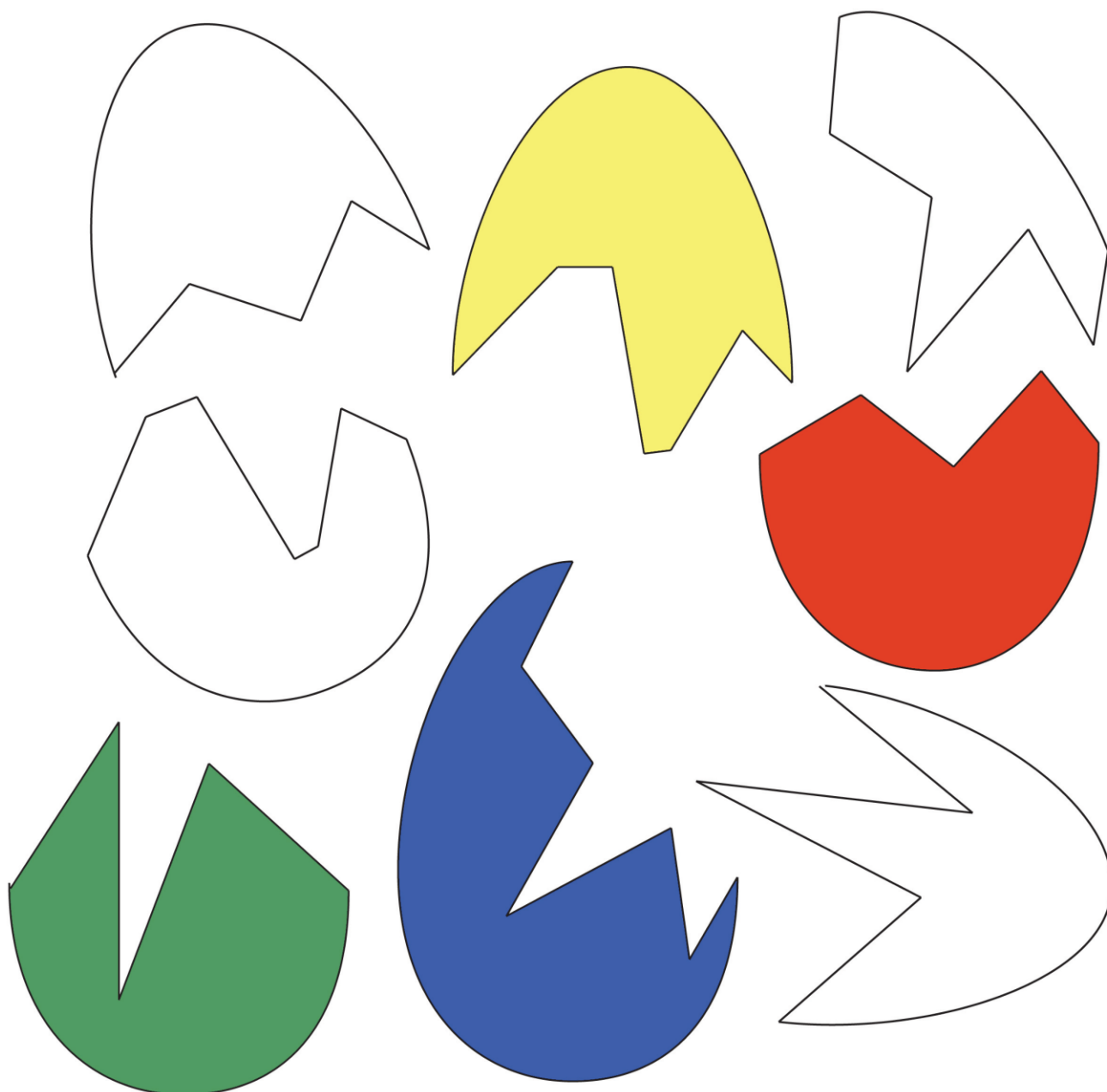

Jejda, tady někdo vajíčka rozbil.

Dovedeš zjistit, jak rozbitá vajíčka patří dohromady?

Vybarvi vždy druhou polovinu vajíčka stejnou barvou.

Můžeš vajíčka vystříhnout a slepit.

A to je pro tento týden všechno.

Užijte si krásné Velikonoce a nezapomeňte se nám pochlubit, když některý úkol splníte ☺.